

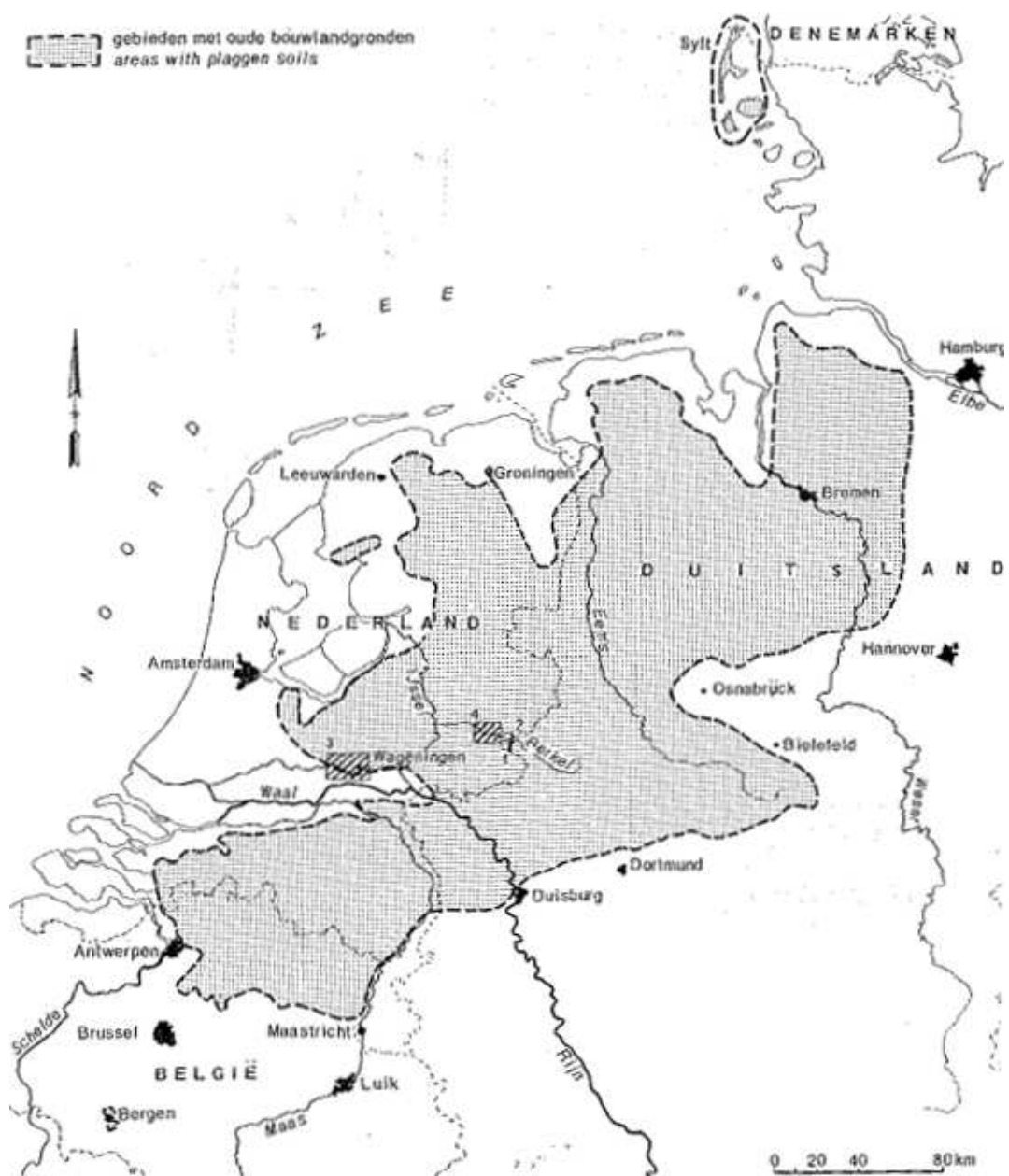
Oude bouwlanden in Noord Brabant

door: Reind Visschers, Alterra

Algemeen

Oude bouwlanden liggen in Pleistocene zandgebied van Nederland, België en Duitsland (fig.1). Namen als “esch”, “enk” en “akker” zijn verwant aan deze bodems. Het zijn bodems met een dikke humushoudende bovengrond, die is ontstaan door eeuwenlange kunstmatige ophoging. In de potstal werden heideplaggen, grasplaggen en bosstrooisel gebruikt. Dit zandige materiaal werd gemengd met mest op de akker gebracht. Dit landbouwsysteem begon ca. duizend jaar geleden en is doorgegaan tot de opkomst van de kunstmest (ca. 1900).

De oude bouwlanden zijn aangelegd op plaatsen in het landschap waar (grond-) water binnen bereik van de mens was, maar waar de kans op te hoge (grond-) waterstanden gering was. We vinden ze dan ook op de hogere delen in het landschap langs riviertjes en beken. Op overgang van het oude bouwland naar bijvoorbeeld een beekdal zien we vaak een steilrand (fig 2). Mooie oude bouwlanden komen voor in Noord-Brabant langs o.a. de riviertjes de Dommel en Aa of Weerij.

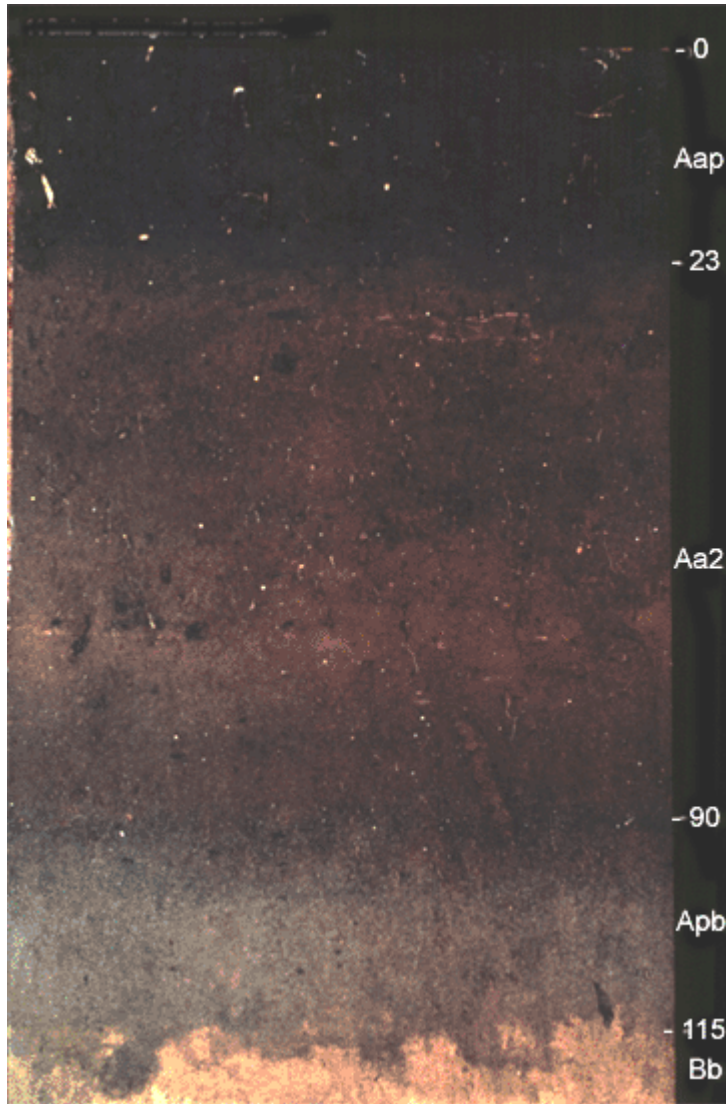
Figuur 1 Gebieden met oude bouwlandgronden

Figuur 2 Laag gelegen beekdal gaat met een steilrand over naar het hoger gelegen oud bouwland

Profielbeschrijving

In de bodemclassificatie heten de oude bouwlanden "enkeerdgronden". Bij bruine enkeerdgronden is in de potstal gewerkt met grasplaggen uit beekdalen (fig.3) en bij zwarte enkeerdgronden met heideplaggen. Het antropogene dek is 75 - 100 cm dik. Het is homogeen en bestaat uit humushoudend lemig zand met wat stukjes houtskool. Vooral in de zwarte enkeerdgronden komen onder de bouwvoor loodzandkorrels voor. De gronden hebben geen grondwaterinvloed en zijn diep bewortelbaar. Het zijn bedrijfszekere gronden met een goede gewasopbrengsten.

Figuur 3 Bruine enkeerdgrond